

Nom _____ Data _____

RECORDA

Les **oracions** són grups de paraules ordenades que expressen una idea i contenen almenys un verb. Les oracions tenen subjecte i predicat.

- El **subjecte** és la persona, l'animal o la cosa de què es diu alguna cosa en l'oració.
- El **predicat** és el que es diu en l'oració sobre el subjecte.

1 Ratlla l'expressió que no siga una oració i explica per què no ho és.

Bon dia!

Que tingues un bon dia!

2 Ordena i escriu les oracions següents.

Laura

llima.

de

gelat

un

es

menja

juga

bé

Carles

bàsquet.

molt

a

3 Inventa i escriu un subjecte o un predicat on corresponga.

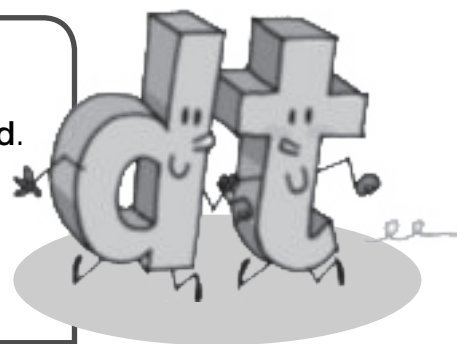
- _____ rega les plantes del balcó.
- _____ vam anar d'excursió a la platja.
- Josep i Marta _____.
- El vestit rosa _____.

Nom _____ Data _____

RECORDA

El so T es pot representar a final de paraula amb les lletres **t** o **d**.

- Generalment, darrere de vocal tònica s'escriu **t**.
- Darrere de vocal àtona o de consonant, s'escriu **t** o **d** segons com s'escriuen les paraules de la mateixa família.

1 Completa amb **t** o **d** les paraules que representen els dibuixos següents.

dar__

petar__

pla__

bole__

pon__

car__

2 Ompli els buits amb **t** o **d**.

- Ricar__ volia anar a escola amb el patine__.
- Joana va anar a un concer__ de clarine__.
- Aquell vagabun__ era d'algun país del nor__.
- Si se't fa tar__ , telefona'm, d'acor__?
- A Alber__ li agrada mol__ el iogur__ líquid__.

3 Completa cada oració amb una paraula de la mateixa família que la destacada.

- La **rapidesa** és una virtut, però crec que sovint fas les coses massa _____.
- És un **esportista** d'elit que practica un _____ molt arriscat.
- En realitat era una taula molt **sòlida**, encara que l'aspecte no fóra molt _____.
- Vicent vol estudiar **robòtica** perquè té la intenció de dissenyar un _____ intel·ligent.

Nom _____ Data _____

RECORDA

Una **variant lèxica** és cada una de les maneres diferents en què es pot dir una mateixa cosa segons el lloc d'on som, les persones amb qui parlem, etc. Per exemple, *carabassa* i *suspens* són variants lèxiques que expressen el mateix, però la primera se sol utilitzar en situacions de confiança i l'altra en situacions més formals.

1 Escriu davall de cada aliment les variants lèxiques amb què s'anomena.

carlota

bufes

tomaca

panís

pernil

pebre

dacsà

safanòria

pimentó

tomata

roses

cuixot

2 Torna a escriure cada oració canviant la paraula destacada per una altra variant lèxica més formal.

- Mira, Esteve, tu estàs **sonat**! ► _____
- El meu germà vol **pencar** a l'estiu. ► _____
- Robert és un **col·lega** de classe. ► _____
- Les matemàtiques **em flipen**! ► _____

Nom _____ Data _____

RECORDA

Quan parlem, ho podem fer amb diferents intencions.

Segons la intenció que tinguem, les oracions poden ser **enunciatives**, **interrogatives**, **exclamatives**, **exhortatives** o **imperatives** i **dubitatives**.

1 Relaciona cada tipus d'oració amb el seu ús i l'exemple corresponent.

Oracions
enunciatives

Serveixen per a afirmar
o negar alguna cosa.

Que bé que
hages vingut!

Oracions
interrogatives

S'usen per a donar ordres
o prohibir alguna cosa.

No t'alces!

Oracions
exclamatives

S'usen per a expressar
sorpresa, alegria, tristesa...

Què et passa?

Oracions
exhortatives

Serveixen per a
preguntar.

Potser ens hem
perdut.

Oracions
dubitatives

S'usen per a indicar que no
s'està segur del que es diu.

Hui no
em trobe bé.

2 Indica de quin tipus és cada oració segons la intenció.

- No tinc aquest cromó. ► _____
- Com aniràs al camp? ► _____
- Quin gatet més bonic! ► _____
- Endreça l'habitació, Paula. ► _____
- Potser aquell és el nou mestre. ► _____
- El vent ha estat bufant tota la nit. ► _____

Nom _____ Data _____

RECORDA

El so K es pot representar a final de paraula amb les lletres **c** o **g**.

- Generalment, darrere de vocal tònica s'escriu **c**.
- Darrere de vocal àtona o de consonant, s'escriu **c** o **g** segons com s'escriuen les paraules de la mateixa família.

1 Escriu la paraula d'on prové cada un d'aquests grups.

• _____ ► blancor, blanca.	• _____ ► llarga, allargar.
• _____ ► amargor, amargant.	• _____ ► secallós, assecar.
• _____ ► sangonós, sanguini.	• _____ ► banquet, bancada.
• _____ ► saquet, ensacar.	• _____ ► diàlegs, dialogar.

2 Escriu la lletra que falta en cada cas.

un par___ infantil

el missatge del nàufr___

un alberco___ sucós

el carran___ de platja

el cas___ d'anar en bici

un sarcòfa___ egipci

3 Completa les paraules amb c o g.

• El biòle___ va descobrir un fon___ molt estrany.	• El meu ami___ Llu___ estudia po___.
• L'arqueòle___ sue___ va guanyar un premi.	• El mecàni___ és galle___.
• Aquest ídol de fan___ és molt anti___.	• Ha caigut un ba___ i s'ha fet san___.

Nom _____ Data _____

RECORDA

Les **frases fetes** són grups de paraules que juntes tenen un significat especial i diferent del que tenen normalment. Per exemple, *bufar i fer ampolles* és una frase feta que significa 'fàcil de fer'.

1 Subratlla la frase feta de cada parell.

- Ofegar-se en un got d'aigua.
- Beure un got d'aigua.

- Agafar un tros de pa.
- Ser un tros de pa.

- Treballar en una obra.
- Posar mans a l'obra.

- Ser una màquina.
- Construir una màquina.

2 Copia les frases fetes que has subratllat on corresponga segons el significat.

- Començar a fer alguna cosa. ► _____
- Angoixar-se per no res. ► _____
- Tindre molta capacitat de treball. ► _____
- Tindre molta bondat. ► _____

3 Tria el significat de cada frase feta i escriu una oració usant-la.

- Parar l'orella.

☐ Escoltar amb atenció.

☐ No voler escoltar res.

- Estar a la lluna.

☐ Ser astronauta.

☐ Estar distret.

Nom _____ Data _____

RECORDA

Les **oracions** són enunciats amb sentit complet que contenen almenys un verb.

Els **textos** són les unitats superiors que utilitzem per a comunicar-nos els uns amb els altres. Són missatges complets, presenten les idees de forma ordenada i contenen enunciats referits a un mateix tema i relacionats entre si.

Els textos solen organitzar la informació en **paràgrafs**, que són conjunts d'enunciats que desenvolupen una mateixa idea i acaben en un punt i a part.

1 Subratlla les expressions que siguin enunciats.

- Isabel viu a Meliana.
- Brrr, que freda!
- L'entrepà està boníssim!
- Ara demà no sí poal.
- Son no encara tinc jo.
- Quina alegria!

2 Copia els enunciats anteriors que siguin oracions.

- _____
- _____

3 Digues quina d'aquestes notes conté un text i raona la teua tria.

A Ha sigut una eixida molt interessant. Potser algun dia seré terrisser...

I m'han deixat fer un pitxeret amb el torn! El carter ha dut cartes. Ens han ensenyat com treballen l'argila i com couen les peces en un forn. Aquest matí els alumnes de 4t hem visitat una terrisseria.

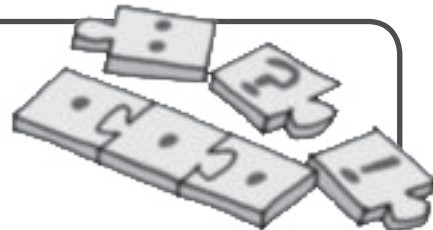
B Aquest matí els alumnes de 4t hem visitat una terrisseria. Ens han ensenyat com treballen l'argila i com couen les peces en un forn. I m'han deixat fer un pitxeret amb el torn!

Ha sigut una eixida molt interessant. Potser algun dia seré terrisser...

Nom _____ Data _____

RECORDAEls **punts suspensius** (...) s'utilitzen en els casos següents:

- Per a indicar que una enumeració està incompleta.
- Quan interrompem una oració per expressar dubte, sorpresa, temor, etc.

1 Encercla els punts suspensius del text segons la funció que fan.

En roig

Deixen incompleta una enumeració.

En blau

Interrompen l'oració per expressar dubte, sorpresa, temor, etc.

Hui és un dia especial perquè... és el meu aniversari!
Hem fet una festa amb els pares, els iaïos, els oncles,
els cosins... Teníem la casa plena!

M'ho he passat molt bé. I m'han regalat moltes coses:
joguets, roba, un anell preciós... Però el millor de tot
ha sigut... la col·lecció de contes que volia! Quan la iaia
me l'ha donada, no m'ho podia creure. Estic molt feliç.
Tinc una família meravellosa!

2 Escriu enumeracions incompletes. No t'oblides de posar-hi els punts suspensius!

- A la motxilla porte els llibres, _____
- M'agraden els macarrons, _____
- Els companys de classe són _____

3 Escriu una oració en què s'usen els punts suspensius per a expressar sorpresa.

Nom _____ Data _____

RECORDA

Els **refranys** són dites que transmeten consells, ensenyaments... de la saviesa popular. Per exemple, *El sol de juny estalvia llum* és un refrany que fa referència al fet que al juny els dies són més llargs i per això gastem menys electricitat.

1 Tria i escriu el final per a cada un d'aquests refranys.

crit

xivarri

cau

► • A la taula i al llit, al primer _____.

taula

panxa

pica

► • De mica en mica s'ompli la _____.

cotxe

abric

pa

► • Qui té bon amic, té bon _____.

2 Relaciona i escriu els refranys complets.

A l'estiu •

• qui tinga blat que en sembre.

Al setembre, •

• que un parent a Mallorca.

Val més un veí a la porta •

• tota cuca viu.

- _____
- _____
- _____

3 Completa aquests refranys substituint els dibuixos per paraules.

• Al _____ que no conegues, no li toques les _____.

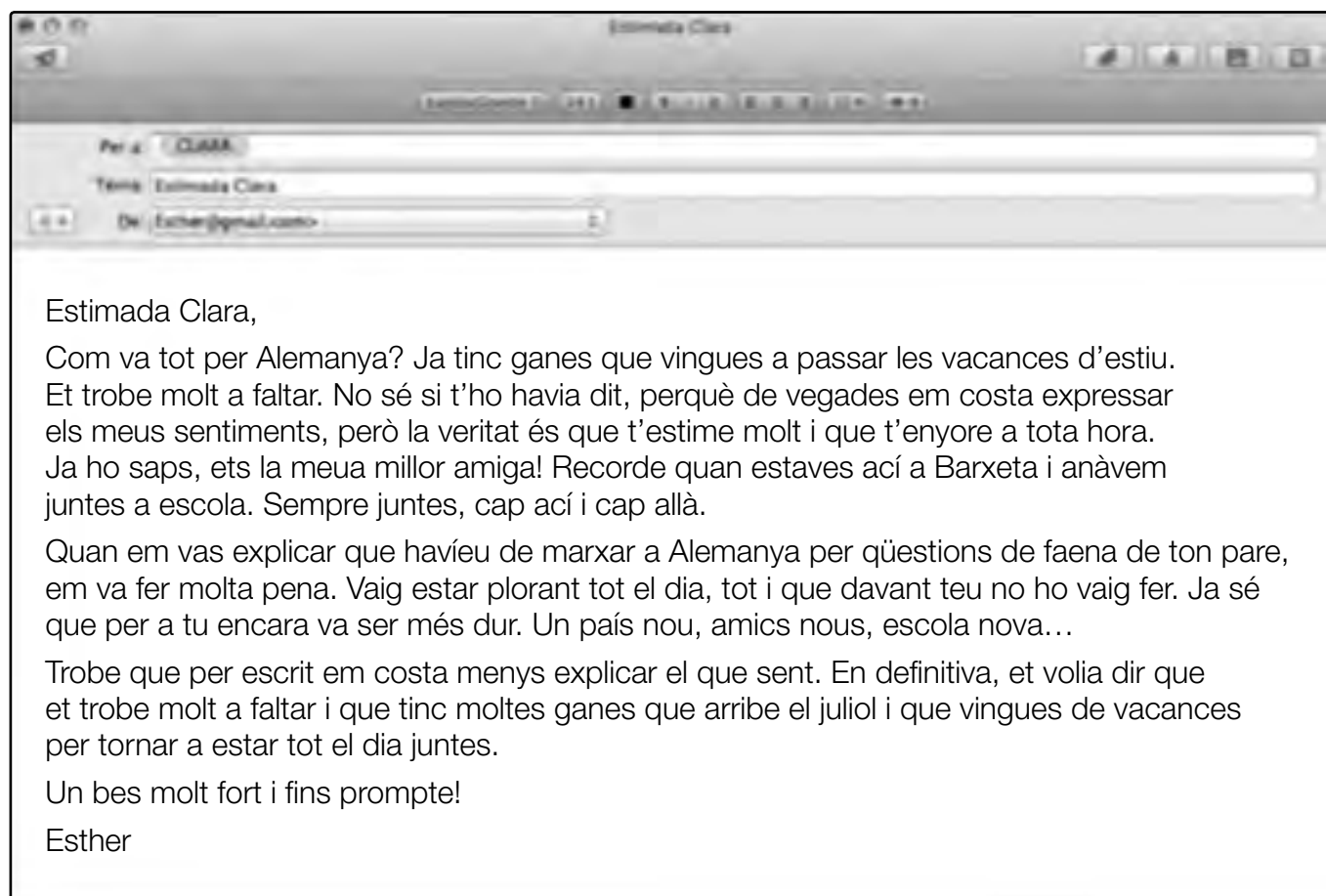
• En _____ tancada no entren _____.

• A l'abril, cada _____ val per **1000** _____.

Programa
d'ampliació

Nom _____ Data _____

1 Completa amb les diferents parts del correu electrònic.

- Salutació

- Cos del text amb el missatge (escriu el principi i el final)

- Comiat

- Signatura

2 Respon a aquestes preguntes.

- Qui escriu el correu electrònic? _____
- Qui rebrà el correu electrònic? _____
- On viu ara Clara? _____
- Per què hi ha hagut de marxar? _____

3 Assenyala per quines vacances tornarà Clara a Barxeta.

- ☐ Per les vacances de Nadal.
- ☐ Per les vacances de Setmana Santa.
- ☐ Per les vacances d'estiu.

4 Respon. Quina relació hi ha entre Clara i Esther?

5 Imagina un motiu per a escriure un correu electrònic a algú o tria'n un d'aquests.

- ☐ Acomiadar-te d'algú. ☐ Preguntar un dubte dels deures.
- ☐ Fer les paus amb algú. ☐ Parlar amb un amic que tens lluny.

6 Ara escriu el teu missatge de correu electrònic. Recorda les parts que ha de tindre.

Per a:	_____
Tema:	_____
De:	_____

Nom _____ Data _____

1 Un anunci sol tindre diverses parts. Relaciona cada una amb la seua descripció.

Eslògan

Explica les característiques bàsiques del producte anunciat.

Text informatiu

És un missatge breu que pretén cridar la nostra atenció i animar-nos a comprar el producte.

Text complementari

Informa de qüestions pràctiques, com ara on es pot adquirir el producte i com ens el poden fer arribar.

2 Ara respon a aquestes preguntes sobre l'anunci anterior.

- Què s'anuncia en aquest cartell? _____
- Quin és el text que informa del producte? _____

- Quin és l'eslògan? _____
- Quina altra informació s'hi dóna? _____

3 Explica quina creus que és la funció de la imatge en l'anunci de la pizzeria.

4 Marca les afirmacions correctes. Què has de tindre en compte per a fer una falca publicitària?

- ☐ Una falca publicitària és un espai dedicat a anunciar un producte en la ràdio.
- ☐ Una falca publicitària és una part d'un programa de ràdio.
- ☐ La falca publicitària ha de ser breu i clara.
- ☐ Com més llarga és una falca publicitària, millor.
- ☐ En la ràdio no hi ha imatges; per això, en les falques publicitàries cal cridar l'atenció dels oients amb la música, els canvis del to de veu, l'expressivitat...

5 Elabora el text per a la falca publicitària de l'anunci de la pàgina anterior.

Nom _____ Data _____

Ulldemolins és una ciutat moderna, d'amples avingudes arbrades i plenes de flors, i places obertes al cel. Un cel que quasi sempre és clar, amb algun núvol dibuixat.

Al fons de l'avinguda principal hi ha la plaça de l'Ajuntament. Des dels carrers que ixen de la plaça, els edificis semblen agulles que s'enfilen amunt, arrapant el sol i els núvols. Els gratacels encara semblen més alts del que en realitat són.

Les façanes de vidre dels edificis reflecteixen la llum i encara omplin més de vida els carrers, pels quals la gent transita ràpidament, sense parar, vora els vehicles sorollosos. Cotxes, autobusos, taxis, vianants... tots amunt i avall en un tràfec incessant.

1 Respon a aquestes preguntes.

- Què es descriu en aquest fragment: els personatges, els fets o l'escenari?

- On se situa l'escena? _____
- Com és aquest escenari segons la descripció: alegre, desagradable, tenebrós, desolat, primaveral, ràpid, lent...? _____
- Quins elements d'una ciutat moderna s'hi esmenten? _____

2 Fes una llista amb tots els adjectius que ixen en el text.

3 Relaciona cada element amb el terme corresponent i explica què són.

gratacel

façana

avinguda arbrada

- ---
- ---
- ---

4 Explica amb paraules teues el significat de l'oració *Els edificis semblen agulles que s'enfilen amunt, arrapant el sol i els núvols.*

5 Escriu una descripció breu de la localitat on vius o bé d'aquella on estiueges.

Nom _____ Data _____

Magdalenes de xocolata

INGREDIENTS

- 125 grams de mantega.
- 125 grams de sucre.
- 150 grams de farina.
- 1 cullerada de postres de rent.
- 2 ous.
- 2 cullerades de cacau en pols.
- 25 grams de xocolata negra per a fondre.
- Motles de paper.

PREPARACIÓ

- 1 Foneu la mantega i, quan estiga líquida, afegiu-hi d'un en un els altres ingredients: el sucre, la farina, el rent, els ous prèviament batuts i el cacau en pols.
- 2 Afegiu-hi el xocolata negra fos i barregeu-ho bé.
- 3 Feu boles de pasta i col·loqueu-les en els motles de paper.
- 4 Finalment, poseu-ho tot al forn a 180 °C durant uns 15 minuts.

1 Respon a aquestes preguntes.

- Què explica aquest text? _____
- De quin tipus de text es tracta?
☐ Instructiu ☐ Informatiu ☐ Argumentatiu ☐ Descriptiu
- Quantes parts té el text? _____
- Per què creus que estan numerats els passos? _____

- Creus que és possible realitzar aquesta recepta? _____
 Per què? _____

Nom _____ Data _____

La princesa de la sal

Una vegada, ja fa molt de temps, en un reialme llunyà vivia un rei que tenia tres filles.

Un dia els va preguntar fins a quin punt elles l'estimaven.

–Jo t'estime com el pa –li va contestar la filla major.

–Jo t'estime com el vi –li va contestar la mitjana.

–Jo t'estime com la sal –li va contestar la menuda.

–Si m'estimes com la sal, ja pots eixir pel portal –li digué el rei, tot enfadat. I la va fer fora de palau.

Al cap d'uns quants anys, el dia del seu casament, la filla menuda va convidar el rei, que no la va reconèixer. Ella mateixa va voler fer el dinar i no hi va posar sal.

–Us ha agradat el dinar, senyor? –li va preguntar.

–S'han descuidat de posar-hi sal. Puc menjar sense pa o sense vi, però mai sense sal.

En aquell moment el rei es va adonar que la sal era molt important i també va reconèixer la seua filla. Li va demanar perdó i, des d'aleshores, van ser molt feliços.

1 Respon a aquestes preguntes.

- Qui són els protagonistes del conte? _____
- Hi ha personatges secundaris? _____ Quins? _____
- On passen els fets? _____
- Quan passen els fets? _____
- Què els passa, als personatges? _____

- Com es resol la situació? _____

Nom _____ Data _____

El joc de l'estop

Com s'hi juga?

- Cada participant col·loca un full en posició horitzontal i hi dibuixa columnes (per exemple, 5).
- A la part de dalt de cada columna s'indica el tipus de paraula clau que decideix. Per exemple: *nom de persona, animal, menjar, color, ciutat...*
- A cada torn, un participant decideix la lletra amb què jugaran. Per exemple, la B.
- Cada jugador intentarà trobar una paraula de cada categoria triada que comence per la lletra decidida: *Biel, balena, bunyol, blau, Berlín...*
- El primer que aconsegueixi omplir la filera cridarà «Estop!» i la resta de participants parlarà d'escriure.
- Les paraules correctes que ningú més haja escrit valen 10 punts i les repetides, 5 punts.
- Es torna a començar amb una altra lletra. Al final se sumen tots els punts i qui en tinga més guanya.

Material

Un full i un bolígraf per participant.

Participants

A partir de dos. Sense límit.

En què consisteix?

Cal escriure, abans que els altres, un seguit de paraules que comencen per una lletra donada.

1 Marca. Per a què creus que serveix el text anterior?

- ☐ Per a dir-nos el que hem de fer a cada moment.
- ☐ Per a explicar com funciona el joc i què hem de fer per a jugar-hi correctament.
- ☐ Per a descriure'ns els materials necessaris i anar-los a comprar.
- ☐ Per a fer propaganda d'un joc i vendre'l.

2 Subratlla. De quin tipus de text es tracta?

- Instructiu.
- Informatiu.
- Argumentatiu.
- Descriptiu.

3 Respon. Creus que perquè funcione el joc els participants poden vore què escriuen els altres jugadors? Per què?

4 Tria un dels jocs següents i completa'n la fitxa.

☐ Parxís.	☐ Dòmino.	☐ Oca.	☐ Vaixells.
☐ Sambori.	☐ Conillets a amagar.	☐ Birles.	☐ Baló presoner.

Material: _____

Nombre de participants: _____

En què consisteix? _____

5 Explica breument com es juga al joc que has triat. No oblidis cap dels passos.

Nom _____ Data _____

Rosella

Com se t'ha arrugat,
rosella vermella,
el vestit mudat
tot just estrenat?

Potser ha estat el blat,
rosella vermella,
o el vent que, esverat,
te l'ha rebregat.

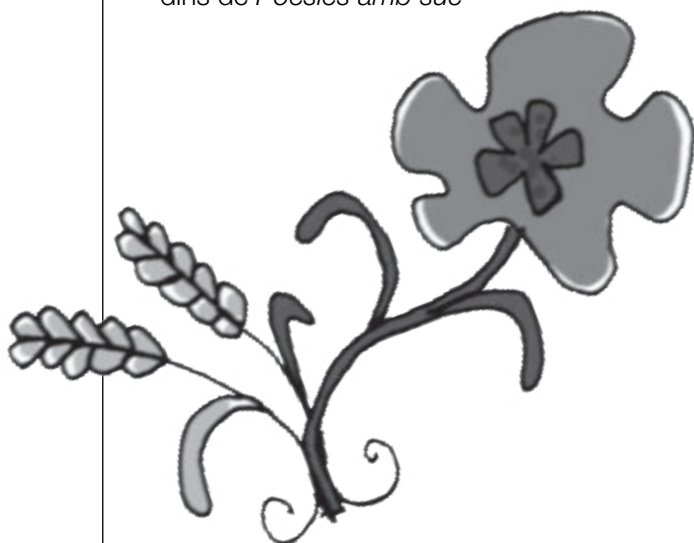
NÚRIA ALBÓ,
dins de *Poesies amb suc*

La lluna

La lluna, tan blanca,
sembla de paper.
Té cara de pena
i res no hi pot fer.

Penjada en la fosca
com un llumener,
la lluna ja plora
damunt el carrer.

F. BOFILL, A. PUIG, F. SERRAT,
Juguem cantant

1 Respon a aquestes preguntes sobre el primer poema.

- Quin és el títol del poema? _____
- Quants versos té? _____
- Quantes estrofes té? _____
- Qui n'és l'autora? _____
- Quines paraules del final de cada vers acaben igual? _____

2 Relaciona cada paraula del poema «Rosella» amb el seu significat.

vermella

mudat

esverat

rebregat

arrugat

roja

de gala

alarmat

3 Llig el poema sobre la lluna i copia les paraules que acaben de manera semblant en els versos parells, és a dir, les que rimen.

4 Pinta del mateix color les paraules que rimen. En acabant, completa cada nova estrofa amb el parell de paraules adequat.

formatge

or

baló

balcó

viatge

cor

La lluna, daurada,
s'assembla a un disc d'_____.

La seua llum clara
alegra el meu _____.

La lluna, tan groga,
sembla de _____.

Com m'agradaria
poder fer-hi un _____!

La lluna, redona,
pareix un _____.

Voldria agafar-la
des del meu _____.

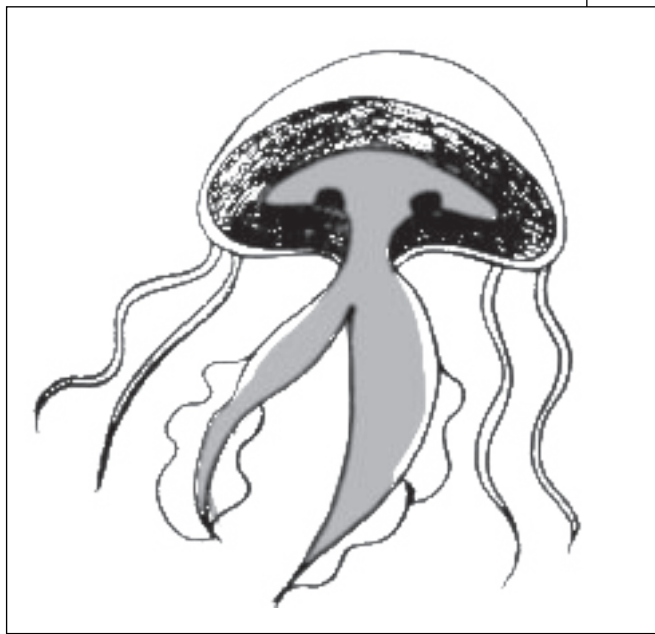

Nom _____ Data _____

Les meduses

Les meduses són animals invertebrats que, quan són adults, viuen flotant al mar. Aquests organismes transparents amb forma de campana tenen uns tentacles amb cèl·lules urticants que utilitzen per a capturar preses i defensar-se, i que provoquen coïssor als humans quan les toquem.

Les meduses viuen allunyades de la costa com a individus aïllats o formant bancs, però periòdicament s'aproximen, transportades pels corrents, a les nostres platges. L'arribada de meduses a la costa en més o menys quantitat és un fenomen natural que principalment té lloc durant la primavera i una gran part de l'estiu. Tot i que no se sap per què passa, sembla que la combinació de determinats corrents i vents marins, així com la temperatura del mar, influeixen en la proliferació d'aquests animals.

Si aquest estiu aneu a la platja i en veieu una, encara que estiga morta, no la toqueu: us evitareu de passar un mal tràngol en forma de picors i coïssors que poden arribar a ser insuportables!

MANEL MURIACH I CINELLI.

Cavall Fort, núm. 1152 (adaptació)

1 Respon a aquestes preguntes.

- Qui és l'autor del text? _____
- En quina revista es publica? _____
- Com es titula el text? _____
- De què parla? _____

2 Relaciona aquestes paraules i expressions de la lectura amb el seu significat.

invertebrat •	• Que produeix urticària o coïssor.
proliferació •	• Animal mancat de columna vertebral.
urticant •	• Situació complicada, difícil de resoldre.
mal tràngol •	• Creixement o multiplicació ràpida d'una cosa.

3 Respon a aquestes preguntes.

- Quin tipus d'animals són les meduses? _____
- De quin color són? _____
- Quina forma tenen? _____
- Què tenen als tentacles? Per a què serveixen? _____

- On viuen normalment les meduses? _____
- Quins efectes tenen sobre els humans? _____

4 Tria un tema que t'interesse. Pots triar-ne un d'aquests o un altre.

- ☐ El canvi climàtic ☐ Les abelles ☐ El bàsquet

5 Busca'n informació i elabora un text expositiu breu.

Nom _____ Data _____

Entrevista al mag Lari

—Com va ser el teu primer contacte amb el món de la màgia?

—Com molts mags, jo vaig descobrir la màgia gràcies al joc *Magia Borràs*.

—Recordes el teu primer truc de màgia?

—Crec que me'l vaig inventar jo mateix. Posava un ninot Madelman dins d'una caixa i la serrava pel mig. No tenia cap mèrit perquè serrava el Madelman pel mig i ja està.

—Quan vas decidir que et volies dedicar a la màgia?

—Quan tenia catorze anys. Els meus pares em van regalar, per Sant Jordi, un llibre de màgia que em va encantar. Me'l vaig llegir molt de pressa i quan el vaig acabar, mon pare em va dur a una associació de mags... Vaig anar aprenent i aviat vaig tindre clar que em volia dedicar a la màgia.

—Hi ha escoles de màgia?

—No, per a la màgia no hi ha escola. Sovint s'aprén a partir de llibres, però si t'ho ensenya algú altre és més fàcil. La màgia és més teatre que una altra cosa, i això no t'ho ensenyen els llibres.

—Què passa quan un truc no ix?

—Ah! Ací és on aprens a compondre-te-les! Els jocs de mans depenen molt del material que utilitzes i de vegades els objectes fallen. He après a preveure què pot fallar en un número i pensar les solucions. El més important és que el públic no note res.

Cavall Fort, núm. 1022 (adaptació)

1 Respon a aquestes preguntes.

- Qui és l'entrevistat? _____
- Quina és la seua faena? _____
- Quan va decidir la seua professió? _____
- Com s'aprén la màgia? _____
- Si el truc no ix, què és el més important? _____

- 2** Observa l'entrevista i digues quina diferència gràfica hi ha entre les preguntes i les respostes.

- 3** Imagina que ets l'entrevistador i vols seguir fent preguntes al mag Lari. Tria les que siguen més adients.

- ☐ Recordes alguna anècdota en l'escenari?
- ☐ Quin número de sabata utilitzes?
- ☐ Què li diries a un xiquet que vulga ser mag com tu?
- ☐ Què prefereixes, el futbol o el bàsquet?
- ☐ Si tornares a nàixer tornaries a ser mag? Per què?

- 4** Tria un personatge per entrevistar-lo. Pot ser un d'aquests o un altre que vulgues.

- ☐ Un futbolista ☐ Un actor o una actriu ☐ Un escriptor

- 5** Escriu les preguntes que li faries, seguint un ordre lògic.

- 6** Escriu les respostes que creus que et donaria el personatge que has triat.

Nom _____ Data _____

Els deures

Tots tenim obligacions. Els pares treballen i nosaltres estudiem. I quines són les nostres obligacions? Anar a classe, seguir l'horari, fer les activitats que toca... I quan s'acaben les classes, sovint ens hem d'endur faena per fer a casa: els deures!

Pinta. Busca. Retalla. Escribe. Completa. Copia. Compara... Tot són ordres per a complir d'un dia per a l'altre. Els adults no acostumen a portar faena a casa. I nosaltres, per què sí?

Ja sabem que els deures serveixen per a assimilar i aplicar el que hem après. Però de vegades estem cansats, tenim extraescolars o, fins i tot, se'ns acumula molta faena.

Veritat que els pares i les mares, després de treballar huit hores fora, no tenen ganes de portar més faena a casa tots els dies?

Potser estaria bé no tindre tants deures!

PERE O. 4t B

1 Respon a aquestes preguntes.

- Qui signa el text? _____
- A qui creus que s'adreça? _____

2 Tria l'opció correcta.

☐ El text explica una història.	☐ El text és un poema.
☐ El text exposa una notícia.	☐ El text presenta una opinió.

3 Tria l'opció correcta.

- ☐ L'autor creu que els deures no haurien d'existir.
- ☐ L'autor creu que cal fer deures, però que de vegades són excessius.
- ☐ L'autor creu que està molt bé tindre deures.

4 Explica. Quina és la teua opinió sobre aquest tema? Raona la resposta.

5 Relaciona amb l'acabament correcte.

L'article d'opinió...

... serveix per a expressar el punt de vista d'algú sobre un tema.

... serveix per a donar informació sobre un tema concret.

... serveix per a fer una previsió sobre un tema.

6 Tria un tema per a fer un article d'opinió.

- ☐ Ordinadors, consoles, mòbils... En fem un bon ús o un abús?
- ☐ Fem extraescolars perquè ens agraden o perquè ho volen els pares?
- ☐ Per què vénen al nostre país tants turistes estrangers?

7 Explica la teua opinió sobre el tema que has triat exposant les idees de manera ordenada.

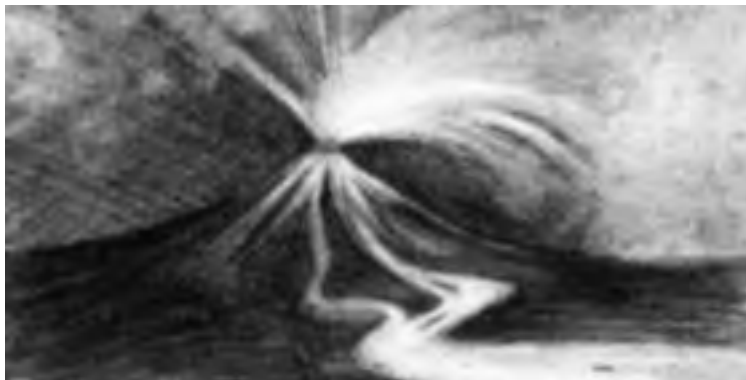
Nom _____ Data _____

L'Etna es desperta

El volcà Etna, que es troba a l'illa de Sicília, a Itàlia, va començar a escopir lava anit de forma espectacular i ha demostrat que encara és ben viu.

Segons els científics, de moment, no hi ha perill per a les persones que hi viuen a prop.

L'Etna és el volcà més gran en activitat que hi ha a Europa. Al desembre passat es va haver de tancar l'aeroport de Catània, durant una set-

mana, per culpa del fum que eixia del volcà.

Entre el març i l'abril passats ha entrat en erupció quatre vegades. I en les dues darreres setmanes també ho ha

fet diverses voltes. El sector turístic se n'ha vist afectat perquè es fan cancel·lacions per por de les erupcions.

INFO K (novembre del 2007)

1 Assenyala quin tipus de text has llegit.

☐ Instructiu

☐ Informatiu

☐ Argumentatiu

☐ Descriptiu

2 Respon a aquestes preguntes sobre la notícia.

- Què ha passat? _____
- Quan i on ha passat? _____
- A qui pot afectar? _____
- _____
- Quin és el titular de la notícia? _____
- Quina és la funció del titular? _____
- _____
- Quin altre element acompanya la notícia? _____

3 Assenyala les opcions correctes.

- ☐ El volcà Etna, que es troba a l'illa de Sicília, a Itàlia, va començar a escopir lava anit.
- ☐ El volcà Etna, que es troba a l'illa de Sardenya, a Itàlia, va començar a escopir lava anit.
- ☐ Segons els científics, hi ha perill per a les persones que hi viuen a prop.
- ☐ Segons els científics, de moment, no hi ha perill per a les persones que hi viuen a prop.
- ☐ L'Etna és el volcà més gran en activitat que hi ha a Europa.
- ☐ L'Etna és el volcà més menut en activitat que hi ha a Europa.
- ☐ Al desembre passat es va haver de tancar l'aeroport de Catània durant una setmana per culpa del fum del volcà.
- ☐ Al desembre passat es va haver de tancar l'aeroport de Catània durant una setmana per culpa de la lava del volcà.

4 Tria un tema per a redactar una notícia i anota'l. Pot ser un esdeveniment cultural o esportiu, alguna cosa que haja passat a l'escola o al teu poble...

5 Escriu la teua notícia responent a les preguntes següents. No t'oblides del titular!

Què ha passat?

Quan ha passat?

On ha passat?

A qui li ha passat?

Nom _____ Data _____

MODERADORA: Bona vesprada! Benvinguts a Opina, el programa d'opinió dels dijous a TV 20. Hui parlarem de l'energia eòlica. És necessària? És viable? Per parlar de tot açò tenim a la taula el senyor Peris, de la Plataforma Energia Neta, i la senyora Bou, representant de l'Associació de Veïns de Vilapriu, la localitat de la comarca de la Pineda on volen instal·lar un parc eòlic.

TOTS DOS: Bona vesprada!

MODERADORA: Senyora Bou, per favor...

SRA. BOU: Des del meu punt de vista, l'energia eòlica és necessària, però cal vore on instal·lem els molins. És injust que siga només en algunes comarques perquè l'agricultura, la ramaderia i el turisme de la zona s'hi veuen molt perjudicats.

MODERADORA: Senyor Peris...

SR. PERIS: Senyora Bou, els parcs eòlics s'han de col·locar en algun lloc, i sembla que la seua comarca és la més adequada.

SRA. BOU: Que els posen al mar! No a casa nostra!

SR. PERIS: Però vosté sap que instal·lar-los al mar ix molt més car!

SRA. BOU: Això no és culpa nostra!

SR. PERIS: Ni nostra i, a més a més...

SRA. BOU: I a més res, no permetrem que posen molins d'aquests al costat del nostre poble.

MODERADORA: A vore, senyora Bou, li demane que respecte el torn de paraula. Ara anem a publicitat. Quan tornem escoltarem l'opinió d'altres experts en energia eòlica i d'altres veïns de la comarca de la Pineda. Tornem de seguida!

1 Respon a aquestes preguntes.

- On té lloc el debat? _____
- Qui hi participa? _____

- Sobre què debaten? _____

2 Tria les afirmacions amb què estigues d'acord.

- ☐ El més important en un debat és que cada ponent respecte el torn de paraula i el punt de vista dels altres.
- ☐ El més important en un debat és que cada ponent done la seua opinió sense respectar la dels altres.
- ☐ En un debat cal que cada ponent argumente les seues opinions.
- ☐ En un debat podem parlar de qualsevol tema.

3 Explica. Creus que és important el paper del moderador en un debat? Per què?

4 Opina. Estàs d'acord amb alguna de les posicions que s'expressen en el debat anterior? Amb quina? Per què?

5 Feu grups de quatre persones i trieu un dels temes següents per a fer un debat i la vostra posició al respecte. Feu el debat i no oblideu triar algú que faça de moderador.

☐ La descàrrega gratuïta de pel·lícules o música d'Internet.

- ☐ S'ha de permetre perquè la cultura és per a tots, independentment dels mitjans econòmics.
- ☐ No s'ha de permetre, perquè la música i les pel·lícules tenen un propietari que ha de guanyar-se la vida amb la seua faena.

☐ La llibertat de les televisions per a emetre el que vulguen.

- ☐ Cada canal pot emetre tots els programes que vulga i del tipus que vulga.
- ☐ Hi ha programes massa violents o desagradables i caldria regular el que es pot emetre i el que no.

Nom _____ Data _____

Una tongada de xàfecs i nevades obrirà demà una nova fase de l'hivern

L'hivern està a punt d'encetar una nova fase. No es pot dir que fins ara no haja fet fred, ja que l'anticicló ha provocat moltes gelades i nits realment hivernals i humides en molts casos, però a partir de demà diverses masses d'aire fred faran que la sensació d'hivern s'instal·le també durant les hores centrals del dia.

És important destacar que no sembla que es tracte d'un canvi puntual, sinó que pot ser el patró de temps que domine molts dies de la segona part del gener. Fins i tot hi ha la possibilitat que aquesta situació derive en una onada de fred de primera categoria a nou o deu dies vista, però aquest és un pronòstic encara molt poc de fiar.

Demà una gran borrasca farà ploure i nevar a la major part de la Comunitat.

Les pluges apareixeran durant el matí, però en molts casos no duraran més d'una o dues hores. En moltes zones no cauran més de 2 o 3 l/m², però a les comarques del nord i l'oest de Castelló les precipitacions seran més abundants.

Atents a la cota de neu, que s'instal·larà al voltant dels 1.000 metres, i pot ser fins i tot més baixa en alguns sectors. Demà és bastant probable que s'acumulen més de 10 o 15 centímetres de neu en molts sectors del Maestrat i en punts de la Calderona.

També plourà bastant al llarg del dia a les comarques centrals i al nord d'Alacant. No es descarta alguna tempesta localment intensa i el vent bufarà molt fort especialment a la costa i a les comarques centrals.

1 Assenyala quin tipus de text has llegit.

☐

Instructiu

☐

Predictiu

☐

Argumentatiu

☐

Descriptiu

2 Escriu V si és verdader i F si és fals.

- ☐ El text predictiu és un tipus de text que té com a funció predir, anunciar allò que ha de succeir en un futur.
- ☐ Els textos predictius són fiables al 100 %.
- ☐ La previsió meteorològica i els horòscops són textos predictius.
- ☐ Una notícia i un conte són textos predictius.
- ☐ Els textos predictius utilitzen el futur i expressions de probabilitat.

3 Respon a aquestes preguntes.

- Què prediu el text de la pàgina anterior? _____
- Quin oratge preveuen? _____
- En què es diferencia l'oratge que feia fins ara del que farà a partir de demà? _____

4 Completa el mapa de l'oratge que podria acompanyar la predicció meteorològica anterior. Pensa quines icones pots utilitzar (sol, pluja, neu, vent) i on les has de col·locar.

5 Pensa quin oratge t'agradaria que fera demà a la teua comarca i escriu la predicció com si fores el presentador de la tele que l'explica.

Nom _____ Data _____

Tres amics

—Jo sóc Hèctor —va presentar-se l'altre xaval, que tenia un aire molt simpàtic, amb aquells cabells tan curts, tallats com si foren un raspall, i amb unes orelles immenses, estil Dumbo—. I tinc onze anys.

—Jo en tinc tretze i em dic Verònica —va presentar-se la tercera del grup, una xica de cabells negres, rulls, i uns ulls tan grans que semblava un dibuix animat japonès.

—Doncs jo sóc Tonatiuh i fa una setmana que vaig fer quinze anys —va afegir el que havia parlat primer. Semblava un indi, de pell molt torrada pel sol i cabells negres, llisos i espessos. Tenia una boca de llavis gruixuts.

GEMMA LIENAS. *Les balenes desorientades* (adaptació)

1 Assenyala quin tipus de text has llegit.

☐

Instructiu

☐

Predictiu

☐

Argumentatiu

☐

Descriptiu

2 Respon a aquestes preguntes.

- Com és Verònica? _____

- I Hèctor? _____

- I Tonatiuh? _____

- 3** Respon. Què se'ns descriu majoritàriament d'aquests personatges, l'aspecte físic o el psicològic (caràcter, aficions...)?

- 4** Tria un d'aquests personatges i imagina quin caràcter deu tindre.

- 5** Pensa en altres qüestions relacionades amb el personatge triat i respon.

- És un bon o un mal estudiant? _____
- Quina relació té amb els companys? _____
- Què li agrada fer per divertir-se? _____

- 6** Escriu, finalment, la descripció del personatge: inventa-li un nom i explica com és físicament i psicològicament.

Nom _____ Data _____

1 Respon a aquestes preguntes.

- Quantes vinyetes hi ha? _____
- Quins personatges hi ixen? _____

- On es recullen les paraules dels personatges? _____
- Totes les bafarades són iguals? _____ Per què? _____

- On s'escriuen les paraules del narrador? _____

- 2** Explica què són les onomatopeies i digues quines s'utilitzen en aquest còmic.

- 3** Escriu un text narratiu que expliqui el mateix que passava en el còmic anterior. Usa guions per a introduir les paraules dels personatges.

- 4** Transforma en un còmic aquest acudit o un altre que t'agradi. Intenta fer almenys dues vinyetes i usar diversos tipus de bafarades i onomatopeies.

Un home que passejava per la vora d'un llac hi cau dins. Comença a cridar:

–Auxili! Ajuda! No sé nadar!

I un altre home que el mirava li respon:

–Bé, jo tampoc, però jo no vaig cridant-ho pertot arreu...

Solucionari

Solucionari

PLA DE MILLORA

UNITAT 1

Fitxa 1. Les llengües d'Espanya. El valencià

1. Valencià i castellà. Resposta lliure (RL).

Valencià	Castellà	Gallec	Basc
pare	padre	pai	aita
mare	madre	nai	ama
aigua	agua	auga	ura
pa	pan	pan	ogia

3. V / F / V / F.

Fitxa 2. Sons i grafies

1. **peu**, **tap**, **carpa** → La lletra destacada representa sempre el mateix so. / **cel**, **boca**, **fàcil** → La lletra destacada representa sons distints. / **gerro**, **pluja**, **jocs** → Les lletres destacades representen un mateix so. / **fitxa**, **all**, **mussol** → Cada parell de lletres destacades representa un únic so.

2. Resposta model (RM). **Sabata**, **casa** / **camió**, **esquirol** / **home**, **hamaca**.

3. **pinya** / **pallasso** / **milotxa** / **tassa**.

Fitxa 3. El diccionari

1. boira, bolígraf, cadira, càmera, colador, dia, gat, gos, gust, sabata.

2. clarió / malalt / somriure / brut / encendre / pollet.

3. RM. • Actuar amb atreviment, amb poc de mirament cap als altres.
• Fer que algú quede decebut per no aconseguir el que volia.

UNITAT 2

Fitxa 1. El grup nominal

1. una gata grisa / uns guants nous / les caixes buides / el bolígraf blau.

2. RM. Els retoladors gruixuts / la xiqueta menuda / el gosset pelut / les fulles seques.

3. RM. • El gall... / • El xocolate... / • Els meus cosins... / • Anna...

Fitxa 2. L'ús de x, tx i ig

1. **raig** / **cotxe** / **xampú** / **fletxa** / **puig** / **petxina** / **estoig** / **xoriço** / **fitxes** / **xocolate**.

2. **DESIG** / **DUTXA** / **MAIG** / **XANDALL** / **LLEIG** / **ORXATA** / **XUPLÓ**.

Fitxa 3. Els sinònims

1. immens / intranquil / intel·ligent / entretingut / adquirir / bell / temor / xarrar / ràpid / au.

2. 1 professors, mestres / 2 assignatures, matèries / 3 col·legi, escola / 4 excursions, eixides / 5 aula, classe.

UNITAT 3

Fitxa 1. El substantiu. Classes

1. De persona: Irene, xiqueta. / D'animal: gat, Pluja. / De cosa: poble, Benifondo.

2. Noms comuns: gat, poble, xiqueta. Noms propis: Irene, Pluja, Benifondo.

3. Ovella, ramat / plat, vaixella / arbre, bosc.

Fitxa 2. L'ús de x i ix

1. Xina / cartutx / panxa / xurros.

2. **vaixell** / **xaloc** / **bruixa** / **xeresà** / **reixa** / **caixer** / **faixa** / **xilòfon** / **brúixola** / **xifra**.

3. • Xènia va menjar **maduixes** per postres.
• El **coixí** de Xavier és molt tou.
• No m'agrada el gust d'aquest **xarop**.
• Hi ha dos **peixos** a la **peixera**.

Fitxa 3. Els antònims

1. diminut / tranquil / ignorant / avorrit / vendre / lleig / nit / callar / lent / pobre.

2. • El carro està ple.
• La porta està oberta.
• El xiquet plora.
• Hi ha molts caramels.

UNITAT 4

Fitxa 1. Gènere i nombre del substantiu

1. la llet calenta ► femení singular
el llibre obert ► masculí singular
els cotxes ràpids ► masculí plural
les sabates roges ► femení plural

PLA DE MILLORA

2. cuinera / xiqueta / ministra / mestra / doctora / fornera / sogra / gata / pediatra / filla / pintora / infermera.
3. gomes / dones / àrbitres / rams / llibres / ocells / col·legis / gots / muralles / fulles / cames / motos.

Fitxa 2. L'ús de v

1. La n.

- 2.

	anar	cantar	caminar	haver
Jo	anava	cantava	caminava	havia
Tu	anaves	cantaves	caminaves	havies
Ell o ella	anava	cantava	caminava	havia
Nosaltres	anàvem	cantàvem	caminàvem	haviem
Vosaltres	anàveu	cantàveu	caminàveu	haviu
Els o elles	anaven	cantaven	caminaven	haviu

3. invertebrats / invisible / envasadora / envolar-se / convidar o invitar / inventor.

Fitxa 3. Les paraules polisèmiques

1. RL.
2. Grup d'insectes. / Eina per a cuinar. / Peça de suro que tapa una botella.
3. PLOMA / GRANOTA / ARREL.

UNITAT 5

Fitxa 1. Els determinants (I)

1. • La gata, un cabdell
• Les cosines, una ciutat
• Unes xiquetes, la mestra
• Una amiga, el concurs
• Els pares, uns pastissos
2. aquest cotxe, aqueix cotxe, aquell cotxe / aquests ocells, aqueixos ocells, aquells ocells / aquestes plantes, aqueixes plantes, aquelles plantes / aquesta nina, aqueixa nina, aquella nina.
3. RL.

Fitxa 2. La partició de paraules

1. teu-la / tau-ró / qua-tre / cai-xa / boi-na / pin-güí.
2. • pi-ranya, pira-nya
• mor-tadel·la, morta-del·la, mortadel·la
• pa-raigüer, parai-güer

- for-migues, formi-gues
- ca-rabassa, cara-bassa, carabas-sa.

Fitxa 3. Les paraules parònimes

1. sirena, ases, caneló, trompa.
2. RL.
3. • Al refugi hi havia **provisions** per a un mes.
• Aquest vestit té un preu **assequible**.
• Va aprendre la **professió** de mecànic de son pare.
• El medicament ha tingut un **efecte** immediat.
• L'orenga és una **espècia** molt aromàtica.

UNITAT 6

Fitxa 1. Els determinants (II)

1. El meu germà va jugar ahir el **sisé** (*numeral*) partit del campionat de bàsquet. Van guanyar, però per **poca** (*indefinit*) diferència: només **dos** (*numeral*) punts! Ara mateix tenen **tres** (*numeral*) equips per davant en la classificació. Però si guanyen **tots** (*indefinit*) els partits pendents, encara tenen **alguna** (*indefinit*) possibilitat d'acabar com a **primers** (*numeral*) classificats del seu grup.
2. Cardinals: dos, tres.
Ordinals: sisé, primers.
3. • El teu amic Lluís viu al sisé pis.
• Hui és el meu onzé aniversari.
• Marc ha arribat en tercer lloc.
4. • **Quina** hora és, per favor? I
• **Quin** fred que tinc! **E**
• **Quanta** aigua du el riu! **E**
• **Quin** jersei vols posar-te? I

Fitxa 2. L'accentuació

1. calce**tí** / camise**ta** / helicò**pt**er / fàbri**ca** /
café / llap**is** / barnú**s** / fine**st**ra / pantal**ons** /
margari**da**.
2. mariet**a** / camaleó / arbre / telè**fo**n /
bàscu**la** / toboga**n**.
3. Accent greu: helicòpter, fàbrica, bàscula,
telèfon.
Accent agut: calce**tí**, café, barnú**s**, camaleó.

Fitxa 3. Les paraules homòfones

1. sol / conte / falç / signes.
2. • Ja he demanat el **compte** al cambrer.
• En classe de Matemàtiques, hui hem
construït un **cub**.
• Miquel, dóna la **mà** al teu germà menut
quan creueu el carrer.
• La **massa** d'aquesta pizza és molt
cruixent.
• Abans de pujar al cavall, assegura't que
li has posat bé la **sella**.
3. RL.

UNITAT 7

Fitxa 1. L'adjectiu. Graus

1. • Aina té una gata **blanca** i Blai té un gos
negre. / • Necessite unes **tisores** més
grans que aquestes. / • Jo tinc els **cabells**
arissats; tu, en canvi, tens els **cabells**
llisos. / • Abans es veia un **cel** **fosquíssim**,
però ara fa un **sol** **esplèndid**.
2. RM. Positiu: blanca. Comparatiu: més grans
que... Superlatiu: fosquíssim.
3. RM. Cansat / contenta / enfadats / tristes.
4. RL.

Fitxa 2. L'accent en les paraules agudes

1. arròs, cuiner, entrepà, camió, patins
autobús.
2. arròs, cu**iner**, entrepà, cami**ó**, pat**ins**,
autobús.
• L'última posició.
• Agudes.

3. • Hui Laura menja amanida, fideus i salmó
per dinar.
• Els campions de la marat**ó** escolar van
ser Rub**én** i Francesc.
• Aquest matí he vist els salts de trampol**í**
que feien per la televis**ió**.
• Demà celebr**é** la meua festa
d'aniversari.

Fitxa 3. Les paraules derivades

1. ferrer, ferradura, ferreria → ferro
llibrer, llibreria, llibreter → llibre
forner, fornada, fornera → forn
paperera, paperot, papereta → paper
2. cuiner / carnisseria / carter / llavadora /
cotxera.
3. • sucre ► sucrera / • clau ► clauer /
• ou ► ouera / • palla ► paller /
• sopa ► sopera / • fitxa ► fitxer.

UNITAT 8

Fitxa 1. El verb. Arrel i desinències

1. Laia assegura que, de major, serà gimnasta
professional. Per això acudeix cada
vesprada al gimnàs, als entrenaments
del seu club. Ella insisteix que tant d'esport
no li resulta pesat, però també admet que,
de vegades, acaba el dia molt cansada.
Així i tot, per a ella l'esforç paga la pena!
2. • serà ► ser, 2a / • acudeix ► acudir,
3a / • insisteix ► insistir, 3a / • resulta
► resultar, 1a / • admet ► admetre, 2a /
• acaba ► acabar, 1a / • paga ► pagar,
1a.
3. escriu, escriure / rega, regar / divideix,
dividir.
4. • pateixen ► pat-eixen / • portem
► port-em / • pintà ► pint-à /
• debatreu ► debat-reu / • creixes
► creix-es.

Fitxa 2. L'accent en les paraules planes

1. periquito o lloro / tigre / girafa / cérvol /
hipopòtam / mona.

PLA DE MILLORA

2. RM. • M'agradaria fer una volta amb helicòpter.
 - El semàfor regula el trànsit.
 - El cotxe de mon pare és menut.
3. • éreu, menjàveu, plàtans
 - anàrem, zoològic, coneguèrem, nàixer
 - sabíeu, Àngel, boníssims

Fitxa 3. Les paraules compostes

1. salvavides / altaveu / comptagotes / llevataps.
2. torcamans / rentaplats / caçapapallones / obricartes.
3. trencaclosques / matamosques / parallamps / espantaocells.

UNITAT 9

Fitxa 1. El verb. Nombre i persona

1. Clara i Marta **aniran** (*plural*) a l'excursió a l'Albufera, però les seues cosines, Laura i Laia, encara no ho **saben** (*plural*). Jo també hi **aniré** (*singular*). Per cert, Toni, tu **vas dir** (*singular*) que sí que **vindries** (*singular*), però encara no **has portat** (*singular*) l'autorització. Al final **vindreu** (*plural*) Neus i tu? Què **decidiu** (*plural*)? **Recordeu** (*plural*) que el termini d'inscripció **acaba** (*singular*) demà...
2. **Primera persona:** Jo **aniré** a Itàlia. Nosaltres **menjem** arròs.
Segona persona: Tu **cantes** òpera. Vosaltres sempre **rieu**.
Tercera persona: Ell **llig** molt bé. Elles **juguen** a pilota.

3.	Infinitiu	Gerundi	Participi			
	batre	batent	batut	batuda	batuts	batudes
	llegir	llegint	llegit	llegida	llegits	llegides
	menjar	menjant	menjat	menjada	menjats	menjades

Fitxa 2. L'accent en les paraules esdrúixoles

1. camiseta / llapis / cocodril / trapezi.
2. matemàtiques / veterinària / quilòmetre / síl·laba / piràmide.

3. • Posa't el **termòmetre** i sabràs si tens febre.
- Hi ha una **libèl·lula** a la finestra.
- Aquesta **càmera** fa unes fotos boníssimes.

Fitxa 3. Els diminutius i els augmentatius

1. Són diminutius: cosineta, tauletes, banquetes, riuets.
Són augmentatius: cotxot, arbrots, cistellota, pastissot.
2. Cal ratllar: paquet, marieta, llet, bicicleta.
3. • flor ► floreta, florota
• porta ► porteta, portota
• peu ► peuet, peuet
• peix ► peixet, peixot
• got ► gotet, gotot
• bola ► boleta, bolota

UNITAT 10

Fitxa 1. El verb. Temps i mode

1. • Laura **dibuixà** un monstre molt divertit.
- Irene **farà** un examen dimecres.
- La meua cosina **viu** a Sardenya.
- Els alumnes no **aniran** a classe aquest divendres.
- Els meus pares **anaren** de viatge de nocces a Venècia.
- Gerard i Guillem **són** molt bons companys.

Passat	Present	Futur
dibuixà	viu	farà
anaren	són	aniran

2. Clara va a escola amb autobús. / Pere està content amb les notes. / No m'agrada el xocolata calent.
3. RL.

Fitxa 2. La dièresi

1. • Només hi ha dos **paraigües** al **paraigüer**.
- Aquestes **pasqües** anirem al poble del iaio **Raül**.

Solucionari

PLA DE MILLORA

- La **veïna** del sisé canta tot el dia.
 - Amb quina **frequència** passa el tren d'Alacant?
 - M'agrada més el **raïm** que les figues.
 - Laura mira Guillem de **reüll**.
2. Els **pingüins** i les **foques** viuen a l'Antàrtida.
- Vam fer una excursió pel llac amb les **piragües**.
 - A Manel li han regalat un **globus terraquí**.
 - Per dormir sempre em pose **peücs**.

Fitxa 3. La família de paraules

1. **flor**: florir, floreta, floral, florista /
mar: mariner, submarí, marina, marítim /
pa: panellet, empanar, panet, panera /
fulla: fulles, fullaraca, desfullar, fullatge.
2. clamor / portador / bullit / puntuació.
3. RM. Pastís: pastisset, pastisser, pastisseria.
Núvol: nuviolet, ennuvolat, nuvolositat.

UNITAT 11

Fitxa 1. Els pronoms personals

1. 1a persona: jo, nosaltres. / 2a persona: tu, vosaltres. / 3a persona: ella, ell, elles, ells.
2. • **Ella** va guanyar la competició.
• **Ells** són germans.
• **Nosaltres** farem de voluntaris.
• **Vosaltres**, pareu de xerrar!
• **Elles** vindran més tard.
• De major, **ell** vol ser veterinari.

Fitxa 2. El guionet

Número	Com es llig
43	quaranta-tres
312	tres-cents dotze
56	cinquanta-sis
624	sis-cents vint-i-quatre
800	huit-cents
288	dos-cents huitanta-huit
63	seixanta-tres
2.015	dos mil quinze

2. paracaigudes / gira-sol / rentaplats / para-xocs.

Fitxa 3. Les paraules onomatopeïques

1. Cal ratllar, respectivament: belar / cruixir / mugir / brunzir.
2. RM. L'ocellet piula al niu. / La granota rauca a la tolla. / El gat miola a la finestra. / La gallina cloqueja al corral.

UNITAT 12

Fitxa 1. L'adverbi

1. • Laia va estudiar molt.
• Patrícia viu allà.
• Maria es va alçar ràpidament.
• Vaig acabar bastant cansada.
• Carles va anar ahir al cine.
• El vestit roig em va bé.
• Ai, m'he deixat la jaqueta fora!
• Aniré a vore el metge hui.

Temps	Lloc	Manera	Quantitat
ahir	allà	ràpidament	molt
hui	fora	bé	bastant

2. Cal ratllar: amable, llegim, cas, persona.
3. • La iaia acarona el gat **suaument**.
• La pilota ha anat a parar **lluny**.
• A tu l'all t'agrada molt;
a mi no m'agrada **gens**.
• Ja hem fet la major part del treball;
demà l'acabarem.

Fitxa 2. L'ús de p i b a final de paraula

1. 1 xarop / 2 equip / 3 tap / 4 serp / 5 àrab / 6 príncep.
2. • calb ► calba, calbesa.
• verb ► verbal, verbalitzar.
• camp ► camperol, campament.
• grup ► agrupació, grupet.
• corb ► corbera, corbató.
• tomb ► tombant, tombar.
3. • **Felip** juga en l'equip de Joan. / • Al camp **p** va caure un llamp. / • Josep sap parlar àrab. / • Hui he fet un tomb **b** pel parc

PLA DE MILLORA

- del Llop. / • El mot **corb** és monosíl·lab. /
• Compra xarop i esparadrap a la farmàcia.

Fitxa 3. Les sigles

1. AMPA → associació de mares i pares d'alumnes
CP → codi postal
ONG → organització no governamental
DNI → document nacional d'identitat
ESO → educació secundària obligatòria
2. UE: Unió Europea
EUA: Estats Units d'Amèrica.
3. OMS / UCI / CEIP / UV

UNITAT 13

Fitxa 1. L'oració: subjecte i predicat

1. Cal ratllar: «Bon dia!». No és una oració perquè no conté cap verb.
2. Laura es menja un gelat de llima.
Carles juga molt bé a bàsquet.
3. RM. • El xiquet rega les plantes del balcó.
• Els alumnes de 4t van anar d'excursió a la platja.
• Josep i Marta es coneixen des de menuts.
• El vestit rosa està molt arrugat.

Fitxa 2. L'ús de t i d a final de paraula

1. dard / petard / plat / bolet / pont / card
2. • Ricard volia anar a escola amb el patinet.
• Joana va anar a un concert de clarinet.
• Aquell vagabund era d'algun país del nord.
• Si se't fa tard, telefona'm, d'acord?
• A Albert li agrada molt el iogurt líquid.
3. • La rapidesa és una virtut, però crec que sovint fas les coses massa ràpid.
• És un esportista d'elit que practica un esport molt arriscat.
• En realitat era una taula molt sòlida, encara que l'aspecte no fóra molt sòlid.
• Vicent vol estudiar robòtica perquè té la intenció de dissenyar un robot intel·ligent.

Fitxa 3. Les variants lèxiques

1. tomaca, tomata / panís, dacsà / pebre, pimentó / pernil, cuixot / bufes, roses / carlota, safanòria.
2. • Mira, Esteve, tu estàs boig!
• El meu germà vol treballar a l'estiu.
• Robert és un company de classe.
• Les matemàtiques m'encanten!

UNITAT 14

Fitxa 1. Classes d'oracions

1. Oracions enunciatives → Serveixen per a afirmar o negar alguna cosa. → Hui no em trobe bé.
Oracions interrogatives → Serveixen per a preguntar. → Què et passa?
Oracions exclamatives → S'usen per a expressar sorpresa, alegria, tristesa... → Que bé que hages vingut!
Oracions exhortatives → S'usen per a donar ordres o prohibir alguna cosa. → No t'alces!
Oracions dubitatives → S'usen per a indicar que no s'està segur del que es diu. → Potser ens hem perdut.
2. • No tinc aquest cromo. ► Enunciativa.
• Com aniràs al camp? ► Interrogativa.
• Quin gatet més bonic! ► Exclamativa.
• Endreça l'habitació, Paula. ► Exhortativa.
• Potser aquell és el nou mestre. ► Dubitativa.
• El vent ha estat bufant tota la nit. ► Enunciativa.

Fitxa 2. L'ús de c i g a final de paraula

1. • blanc ► blancor, blanca.
• llarg ► llarga, allargar.
• amarg ► amargor, amargant.
• sec ► secallós, assecar.
• sang ► sangonós, sanguini.
• banc ► banquet, bancada.
• sac ► saquet, ensacar.
• diàleg ► diàlegs, dialogar.
2. un parc infantil / el missatge del naufrag / un albercoc sucós / el carranc de platja / el casc d'anar en bici / un sarcòfag egipci.

Solucionari

PLA DE MILLORA

- El biòleg va descobrir un fong molt estrany.
• El meu amic Lluc estudia poc.
• L'arqueòleg suec va guanyar un premi.
• El mecànic és gallec.
• Aquest ídol de fang és molt antic.
• Ha caigut un bac i s'ha fet sang.

Fitxa 3. Les frases fetes

- Ofegar-se en un got d'aigua.
• Ser un tros de pa.
• Posar mans a l'obra.
• Ser una màquina.
- Començar a fer alguna cosa ► Posar mans a l'obra.
• Angoixar-se per no res ► Ofegar-se en un got d'aigua.
• Tindre molta capacitat de treball ► Ser una màquina.
• Tindre molta bondat ► Ser un tros de pa.
- Parar l'orella: escoltar amb atenció. RL.
• Estar a la lluna: estar distret. RL.

UNITAT 15

Fitxa 1. L'oració, el paràgraf i el text

- Isabel viu a Meliana.
• Brrr, que freda!
• L'entrepà està boníssim!
• Quina alegria!
- Isabel viu a Meliana.
• L'entrepà està boníssim!
- Conté un text la nota B, perquè és un missatge complet, presenta les idees de forma ordenada i tots els enunciats es refereixen al mateix tema i estan relacionats entre ells.

Fitxa 2. Els punts suspensius

- Hui és un dia especial perquè... *(en blau, interrompen l'oració per expressar sorpresa)* és el meu aniversari! Hem fet una festa amb els pares, els iaïos, els oncles, els cosins... *(en roig, deixen incompleta una enumeració)* Teníem la casa plena!

M'ho he passat molt bé. I m'han regalat moltes coses: joguets, roba, un anell preciós... *(en roig, deixen incompleta una enumeració)* Però el millor de tot ha sigut... *(en blau, interrompen l'oració per expressar sorpresa)* la col·lecció de contes que volia! Quan la iaia me l'ha donada, no m'ho podia creure. Estic molt feliç. Tinc una família meravellosa!

- RM. • A la motxilla porte els llibres, les llibretes, els regles, l'estoig...
• M'agraden els macarrons, els fideus, l'arròs caldós, la pizza...
• Els companys de classe són Blai, Jordi, Aaron, Carme, Gemma...
- RM. El mag va colpejar el barret amb la vareta i en va traure... una granota!

Fitxa 3. Els refranys

- A la taula i al llit, al primer **crit**.
• De mica en mica s'ompli la **pica**.
• Qui té bon amic, té bon **abric**.
- A l'estiu → tota cuca viu.
• Al setembre, → qui tinga blat que en sembre.
• Val més un veí a la porta → que un parent a Mallorca.
- Al **gos** que no conegues, no li toques les **orelles**.
• En **boca** tancada no entren **mosques**.
• A l'abril, cada **gota** val per **mil**.

Solucionari

PROGRAMA D'AMPLIACIÓ

UNITAT 1

Comprenc un correu electrònic

- Salutació: Estimada Clara,
• Cos del text amb el missatge: Com va tot per Alemanya? /... tinc moltes ganes que arribe el juliol i que vingues de vacances per tornar a estar tot el dia juntes.
• Comiat: Un bes molt fort i fins prompte!
• Signatura: Esther.
- Esther.
• Clara.
• A Alemanya.
• Per qüestions de faena de son pare.
- Per les vacances d'estiu.
- Clara i Esther són molt amigues.
- 5 i 6. RL.

UNITAT 2

Comprenc un cartell publicitari

- Eslògan → És un missatge breu que pretén cridar la nostra atenció i animar-nos a comprar el producte.
Text informatiu → Explica les característiques bàsiques del producte anunciat.
Text complementari → Informa de qüestions pràctiques, com ara on es pot adquirir el producte i com ens el poden fer arribar.
- Una pizzeria.
• A la pizzeria *Venezia* les pizzes són més cruixents, més gustoses i més grans!
• Moments redons!
• L'adreça de la pizzeria i el telèfon, a més de la informació sobre el servei a domicili.
- RM. Cridar l'atenció del públic perquè li agafen ganes de menjar les pizzes d'aquesta pizzeria.
- Una falca publicitària és un espai dedicat a anunciar un producte en la ràdio. / La falca publicitària ha de ser breu i clara. / En la ràdio no hi ha imatges; per això, en les falques publicitàries cal cridar l'atenció dels

oients amb la música, els canvis del to de veu, l'expressivitat...

5. RL.

UNITAT 3

Comprenc un text descriptiu

- L'escenari.
• En Ulldemolins, una ciutat moderna.
• RM. És un escenari primaveral, alegre, sorollós, animat...
• RM. Amples avingudes, gratacels, vehicles sorollosos, tràfec incessant...
- moderna, amples, arbrades, obertes, clar, principal, alts, sorollosos, incessant.
- Primer dibuix: avinguda arbrada. Segon dibuix: façana. Tercer dibuix: gratacel.
• Una avinguda arbrada és un carrer ample ple d'arbres.
• La façana és la cara exterior d'un edifici on hi ha l'entrada.
• Un gratacel és un edifici altíssim amb molts pisos.
- RM. Vol dir que els edificis són tan alts que sembla que arriben al cel i als núvols.
5. RL.

UNITAT 4

Comprenc unes instruccions

- Com fer magdalenes de xocolata.
• Instructiu.
• Dues: ingredients i preparació.
• Per indicar l'ordre en el procés d'elaboració de la recepta.
• RL.
- Ha de tindre un lèxic precís. / Les oracions han de ser breus i clares. / Les oracions han d'estar ben ordenades perquè s'entenga bé el procés. / En la part de la preparació cal utilitzar verbs en imperatiu.
- Definicions d'un diccionari.
Comentari sobre una pel·lícula de la cartellera.

Solucionari

PROGRAMA D'AMPLIACIÓ

4. RM. Pa amb tomaca
Ingredients: pa, oli, tomaca, sal.
Preparació: 1 Refregueu mitja tomaca sobre el pa. 2 Afegiu-hi un raig d'oli i un pessic de sal. 3 Ja teniu a punt el pa amb tomaca.
Bon profit!

UNITAT 5

Comprens una narració

- El rei i la seua filla menuda.
 - Sí. Les altres dues filles.
 - En un reialme llunyà.
 - Fa molt de temps.
 - RM. El rei s'enfada amb la seua filla menuda perquè ella li diu que l'estima com la sal; el rei interpreta que això és poca cosa i la fa fora del castell.
 - RM. Al cap d'uns quants anys, el rei menja uns aliments sense sal que li ha preparat la seua filla menuda, s'adona que s'ha equivocat i li demana perdó.
- Plantejament → Es presenten els personatges i s'indica quan i on passen els fets.
Nus → S'explica què els passa als personatges i com actuen per resoldre-ho.
Desenllaç → Es conta com es resol la situació i com acaba la història.
- Nus. / Desenllaç. / Plantejament.
- RL.

UNITAT 6

Comprens un joc

- Per a explicar com funciona el joc i què hem de fer per a jugar-hi correctament.
- Instructiu.
- RM. No, perquè han d'intentar escriure paraules diferents de les dels altres per a obtindre deu punts cada vegada.
- i 5. RL.

UNITAT 7

Comprens textos poètics

- Rosella.
 - Huit.
 - Dues.
 - Núria Albó.
 - D'una banda, *arrugat, mudat, estrenat, blat, esverat, rebregat*; de l'altra, *vermella, vermella*.
- vermella → roja / mudat → de gala / esverat → alarmat / rebregat → arrugat.
- paper, fer, llumener, carrer.
- La lluna, daurada,
s'assembla a un disc d'**or**.
La seua llum clara
alegra el meu **cor**.
La lluna, tan groga,
sembla de **formatge**.
Com m'agradaria
poder fer-hi un **viatge**!
La lluna, redona,
pareix un **baló**.
Voldria agafar-la
des del meu **balcó**.

UNITAT 8

Comprens un text expositiu

- Manel Muriach i Cinelli.
 - En *Cavall Fort*.
 - Les meduses.
 - De com són les meduses, de com viuen i dels efectes nocius que ens provoquen si les toquem.
- invertebrat → Animal mancat de columna vertebral.
proliferació → Creixement o multiplicació ràpida d'una cosa.
urticant → Que produeix urticària o coïssor.
mal tràngol → Situació complicada, difícil de resoldre.
- Són animals invertebrats.
 - Són transparents.
 - Tenen forma de campana i tentacles.

PROGRAMA D'AMPLIACIÓ

- Als tentacles tenen unes cèl·lules urticants que utilitzen per a capturar preses i defensar-se.
- Viuen allunyades de la costa.
- Provoquen urticària i coïssor als humans quan les toquem.

4 i 5. RL.

UNITAT 9

Comprenc una entrevista

1.
 - El mag Lari.
 - És un mag, fa trucs.
 - Quan tenia catorze anys.
 - S'aprén a partir de llibres o t'ho pot ensenyar algú.
 - El més important és que el públic no note res.
2. Les preguntes s'escriuen en negreta i les respostes no.
3. Recordes alguna anècdota en l'escenari? / Què li diries a un xiquet que vulga ser mag com tu? / Si tornares a nàixer tornaries a ser mag? Per què?

4 a 6. RL.

UNITAT 10

Comprenc un article d'opinió

1.
 - Pere O., de 4t B.
 - RM. A altres estudiants com ell.
2. El text presenta una opinió.
3. L'autor creu que cal fer deures, però que de vegades són excessius.
4. RL.
5. L'article d'opinió → serveix per a expressar el punt de vista d'algú sobre un tema.

6 i 7. RL.

UNITAT 11

Comprenc una notícia

1. Informatiu.
2.
 - El volcà Etna ha entrat en erupció.

- Anit, a l'illa de Sicília (Itàlia).
- Les persones que hi viuen a prop i també els turistes.
- L'Etna es desperta.
- Resumir breument el contingut de la notícia i cridar-nos l'atenció perquè la llegim.
- Una imatge del volcà.

3. El volcà Etna, que es troba a l'illa de Sicília, a Itàlia, va començar a escopir lava anit. / Segons els científics, de moment, no hi ha perill per a les persones que hi viuen a prop. / L'Etna és el volcà més gran en activitat que hi ha a Europa. / Al desembre passat es va haver de tancar l'aeroport de Catània durant una setmana per culpa del fum del volcà.

4 i 5. RL.

UNITAT 12

Comprenc un debat

1.
 - En el programa Opina, de TV 20.
 - La moderadora, el senyor Peris, de la Plataforma Energia Neta, i la senyora Bou, representant de l'Associació de Veïns de Vilapriu.
 - Debaten sobre l'energia eòlica, en concret sobre el lloc on cal instal·lar els parcs eòlics.
2. El més important en un debat és que cada ponent respecte el torn de paraula i el punt de vista dels altres. / En un debat cal que cada ponent argumente les seues opinions.
3. RM. El paper del moderador és important perquè ell és qui ha de garantir que tots expressen les seues opinions amb respecte, que es guarda el torn de paraula, que les idees s'argumenten, que els participants es tracten amb educació...

4 i 5. RL.

Solucionari

PROGRAMA D'AMPLIACIÓ

UNITAT 13

Comprenc una previsió meteorològica

1. Predictiu.
2. **V.** El text predictiu és un tipus de text que té com a funció predir, anunciar allò que ha de succeir en un futur.
F. Els textos predictius són fiables al 100 %.
V. La previsió meteorològica i els horòscops són textos predictius.
F. Una notícia i un conte són textos predictius.
V. Els textos predictius utilitzen el futur i expressions de probabilitat.
3.
 - L'oratge a partir de demà.
 - Un oratge més fred i amb més precipitacions.
 - Fins ara ha fet fred, amb gelades i nits hivernals i humides, però a partir de demà la sensació de fred s'instal·larà també durant les hores centrals del dia.
4. Resposta gràfica (RG). L'alumne ha de col·locar en el mapa mut de la Comunitat les icones de pluja, neu i vent a les zones adequades.
5. RL.

UNITAT 14

Comprenc la descripció d'un personatge

1. Descriptiu.
2.
 - Verònica és un xica de tretze anys amb els cabells negres i rulls i uns ulls molt grans.
 - Hèctor és un xic d'onze anys que sembla molt simpàtic i que té els cabells tallats com un raspall i les orelles molt grans.
 - Tonatíuh és un xic de 15 anys que sembla indi, de pell morena i cabells negres, llisos i espessos, i llavis gruixuts.
3. Se'ns descriu sobretot l'aspecte físic.
- 4 a 6. RL.

UNITAT 15

Comprenc un còmic

1.
 - Hi ha quatre vinyetes.
 - El grup d'alumnes, Joan i la mestra.
 - En les bafarades.
 - No. Perquè n'hi ha de diàleg normal, de crits, de pensaments...
 - En els requadres blancs que encapçalen les vinyetes (les cartel·les).
2. Les onomatopeies són paraules que representen sons. En el còmic de la fitxa, *Broom!* és el soroll del motor de l'autobús, i *Xop!* és el soroll que fa Joan quan cau a l'aigua.
3. RL.
4. RG.